

תדרוך

חובה לראות:

תל אביב — קפה בגדר, מוכת'ירח, אהבנו כליכך, הנסיכה הקסומה, עיניים שחורות, ליידי איב, הקלות הבלתי-נסבלת של הקיום, שיגעון של לילה.

ירושלים — הקלות הבלתי-נסבלת של הקיום, אהבנו כליכך.

חיפה — הקלות הבלתי-נסבלת של הקיום, מוכת'ירח, עיניים שחורות, הקיסר האחרון.

תל אביב

*** **סירטי פראנק קאפרה** (סינמ' טק, תל-אביב, ארצות-הברית) — רטרופי פקטיבה משעשעת המועברת מפסטיבל הקולנוע בירושלים להשלמת חורים בהשכלה. חובה.

*** **קפה בגדר** (דיונון, נרמניה) — גרמניה עבתיבשר נקלעת למוטל בלב מידבר אריונה ונקשרת לבעלת-המקום, הכושית הטרי דה, ולחבר מרעה. קומדיה מרנינה ושוכת-לב של פרסי ארלון עם מריאנה זנברכט בתפקיד הראשי.

*** **הנסיכה הקסומה** (לב, ארצות-הברית) — תמצית כל אגדות העולם בסרט אחד שכתב ויליאם גולדמן וביים רוב ריינר. כל מעשי הקסמים הציבעוניים והבלתי-יאפשריים מוגשים בקריצה קלה ושובבה. הורים וילדים ינהו גם יחד.

*** **הקלות הבלתי-נסבלת של הי קיום** (שחף, ארצות-הברית) — עיבוד הרומאן של מילן קונדרה על רופא רורף-שמלות, ציירת משוחררת ומלצרית רומאנטית, בתקופת האביב הצי'י, חסר אולי את העומק של המקור, אבל יש בו סיפור-אהבה מרתק כזכות עצמו. עם דניאל דיילואיס, ז'וליאט בינוש (בתמונה) ולנה אוליין. כימאי: פיליפ קאופמן.

*** **שיגעון של לילה** (חכלת, ארצות-הברית) — מארטין סקורסה במצבירוח של

שחקנית בינוש

בסרט, הקלות הבלתי-נסבלת

הומור שחור, מספר על מרובע ניו-יורקי מצוי שצולל לילה אחד לתוך המציאות האחרת של גריניץ' וילג', כמו שעליזה צללה בארץ-הפלאות. גריפיין דאן הוא המפיק והכותב.

ירושלים

*** **אהבנו כליכך** (מיטשל, איטליה) — חברים עושים מאזן של 30 שנה, שאיפות שהתבררו וחלומות שהתנפצו, בסרט נבון ומפוקח של אטורה סקולה, עם יטוריו גאסמן, נינו מאנפרדי ואלדו פאבריצ'י.

חיפה

*** **מוכת'ירח** (עצמן, ארצות-הברית) — מנהלת-השבונות מברוקלין, שהתייאשה מן האהבה בהתקרב יום-ההולדת ה-40, פורחת מחדש תחת המבט הלוהט של אחי ארוסה, שר, ניקולאס קייג' ואוסף של שחקני-מיסנה מבריקים בקומדיה רומאנטית לכל נפש, שביים נורמן ג'ואיסון.

סטאלין נשלף מקיברו

חרטה (אורלי, תל-אביב, ברית-המועצות) — סאטירה מרועה וזועמת של הבימאי הרוזיני טנגי אבר לאדזה, שהופקה באולפני-הטלוויזיה

במולדתו, ואושרה להסרטה רק עם בוא הגלאסטופ. סיפורו של וארלם, ראש-העיר שהולך לעולמו בתחילת הסרט, ואחר-כך נשלף שוב ושוב מקיברו על-ידי בת של מיטפחה שהיתה קורבן לרדיפותיו בחיים, ואשר נשבעה שלא תיתן מנוחה לגוויה עד אשר תמות גם רוחו של וארלם, ולא רק גופו. בצורה שקופה כמעט סיפור הסרט הוא בעצם סיפור הסטאליניזם הסובייטי.

במיסגרת המישפט שנערך למתעללת בקבר הקדוש, חוזר הסרט ומתאר את שילטונו של וארלם, רומס הכבוד האנושי, התרבות והדת, הכל בשם טובת הכלל, שאינה אלא הבטחת מיטטרו הבלעדי ללא עוררין.

אבולאדזה עצמו, מן הסתם איש דתי, הרואה כראשית חטאו של וארלם את הפיכת הכנסיה למיגרש-מישחקים של המדע, חוזר שוב ושוב לחזיונות דתיים. הקורבן הבולט של וארלם (אבי המתנכלת לגוויתו) הוא צעיר עדין-נפש, הדומה בחזותו לישו, והעובר בידי הצורך עינויים שמזכירים את הצליבה. במגפיים גסים של ביריונות פופוליסטית (הכל בשם העם) הוא דורס כל מה שעומד בדרכו תוך העמדת פני רגיש ומתורבת. אבולאדזה אינו מתעלם מן הקסם הארסי של האיש, שרק מגדיל את הסכנה הטמונה בו, ואף לא מן הפחד החפני של

זינאב בזוואדזה: הקורבן מבקש נקם

ההמון, המרשה לאיש לשבת במקומו באי-מפריע. הסרט כולו אינו אלא ראי עקום וענק-מימדים שהוצג לפני ההיסטוריה הסובייטית, ראי שבו רוכזו האירועים והוצגו כגרוטסקה. כצפוי בסאטירה כזאת, הדמויות שטוחות, אמצעי-ההפקה הטלוויזיוניים מגבילים את ההישגים האסתטיים של התמונה. אולם מה שמדהים, אינה דווקא האמנות שבסרט הזה, אלא המסר שהוא רוצה להעביר ואם כבר מותר לעשות סרטים שכי אלה בברית-המועצות, הרי זה סימן שבאמת קרה שם משהו.

לבנה בעד שחור

עולם נפרד (צפון, תל-אביב, בריטניה) — שאון סלובו, בתה הבכירה של העיתונאית רות פירסט והעיתונאי ג'ו סלובו, כתבה את ה

סריט המשחזר את קורות אמה, לוחמת אמיצה נגד האפארט'הייד בדרום-אפריקה, שנאסרה ב-1963 בתוקף חוק שאיפשר למישטרה להחזיק חשודים 90 יום במאסר ללא-מישפט, לצורך הקריה ושחררה, נאסרה לתקופה נוספת והועברה למאסר-בית רק אחרי שניסתה להתאבד בכלא.

סיפור נוגע ללב, אותנטי ועשוי בהגינות וביישר. הסרט שביים כריס מנגס (הצלם של דמענות של שתיקה ומיסיון) סובל מן הצרה הקלאסית של סרטים מהסוג הזה. הכל ברור מראש, מי הטובים ומי הרעים, ומה הטובים יכולים לעשות ומה הרעים יעשו בתגובה. כל הגיבורים ניצבים בצד אחד של המיתרס, כל הנבלים מן הצד השני.

זאת אינה יכולה עוד להיות דראמה, אלא קריאת-תגר, תיז' כורת, הסבה למשוכנעים. מי שמתנגד לאפארטהייד ימצא בסרט חיזוק נוסף, מי שתומך בו עשוי לומר, ואולי אף במידה מסוימת של צדק, שאין בסרט זה שום דבר חדש שישכנע אותו לשנות את דיעותיו. וזה חבל.

צריך לזקוף לזכותם של מנגס וסלובו לפחות שתי נקודות יוצאות-דופן. ראשית, העימות בין האם ובתה הבכירה, בשנות העשרה המוקדמות. אם לאם מותר להקריב את חייה שלה למען אידיאל, לא ברור באיזו מידה היא רשאית לכפות קורבן דומה

ברברה הרשי ופול פרימן: אמה ציבורית

על בתה. זוהי נקודה מעניינת שאפשר היה לפתח יותר. ועוד, יש בסרט חוקר מטעם המישטר המגלה מידה מפתיעה של אנושיות, אמנם מוגבלת ונסתרת, אבל בכל זאת קיימת. זוהי עוד נקודה שהיתה ראויה לפיתוח נוסף.

כמובן שלמראה התנכלות המישטרה, הסבל שעובר על האם בכלא ובמקביל, הסבל העובר על הבת, קשה מאוד לא להתרגש. ההזדהות עם הגיבורות היא מושלמת, וברברה הרשי וג'ודי מיי עושות מלאכה טובה. אולם זה נשאר בתחום המלודרמה.

השב"כ שובק

הינשוף (פאר, תל-אביב, ישראל) — זהו סרט שנראה הרבה יותר טוב מכפי שהוא באמת. הצילום של אמי נון סלומון מבריק ומצוחצה, הבימאי

אמנון רובינשטיין מניע דמויות ומצלמה ללא הרף, העריכה אינה מניחה לסצינות להימשך יתר על המידה, בקיצור יש תחושה כללית של פעלתנות קדחתנית שנמשכת בלי הרף.

אולם כשמסתכלים היטב בתמונה, מתברר שעיקר הפעילות היא במעבר מדיאלוג לדיאלוג. ריבוי אתרי-הצילום מספק את הגיוון ומעניק את רושם הדינמיות שנוצר אצל הצופה. אולם הסצינות שהיו מצדיקות הגדרת סרט כזה כסרט-פעולה, אינן באות לידי ביטוי על הבד, אלא בשיחות שבין הדמויות המספ'רות זו לזו מה קרה, אכן תכונה משונה לסרט-פעולה.

הסיפור, שנכתב על-ידי טוביה מנדלסון, מבוסס על כל מיני גורמים אופנתיים מן הכותרות. למשל, התפוררות השב"כ והמישטר הפנימי שבו, העימות עם המוסד, פולחן הביטחון החונק את התיקשורת, אנשי-הביטחון הסבורים שאין החוק חל עליהם ועוד כיוצא בזה. כל אלה מייצגים לידו ביטוי בחקירה שבה מנסים לברר מי מחסל פעילים של הקג"ב ברחבי הארץ, והאצבע המאשימה מופנית למרצה באוניברסיטה, שהוא עצמו עולה חדש מברית-המועצות.

את החקירה מנהל אמנון, סגנו של ראש השב"כ, שעה שה"ראש עצמו שוכב גוסס בבית-החולים. אמנון הוא טיפוס עצבני, הפועל לפי רגשות שיש לו בבטן. ללא החסות האבהית מלמעלה

ליאורה ריבלין: מי מחסל את מי

מתערער ביטחונו, והוא עומד לפני התמוררות, הן בחייו הפרטיים והן בקאריירה המיקצועית שלו. כאן גורר הסרט עוד כל מיני גורמים, כמו פרשיות אהבים, התערבות של דיפלומטים, אופיה של התיקשורת ועוד. אין זה שאסור להזכיר את כל אלה, אבל כדי ליצור סרט מגובש מוטב היה לנסות ולהעמיק קצת, ולא לצאת ידי חובה בהזרבת הנושאים בלבד.

אסי דיין, בתפקיד הראשי, אכן נראה כמו שעומד לפני הת'מוטטות אישית קשה. במבט ראשון זה נראה בכלל לא רע.